

Sygn. akt II Ca 650/13

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Monika Kośka

Sędziowie: SSO Barbara Dziewięcka

SSO Mariusz Broda

Protokolant: protokolant sądowy Beata Wodecka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 grudnia 2013 r. sprawy

z wniosku I. R.

z udziałem Z. R.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Sandomierzu

z dnia 1 marca 2013 r. sygn. akt I Ns 571/10

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie II (drugim) podpunkt 3 (trzeci) w ten sposób, że opisane w nim prawa przyznać w całości na rzecz Z. R., zamiast na rzecz I. R. i Z. R. po 1/2 części oraz w punkcie III (trzecim) w całości i zasądzić od Z. R. na rzecz I. R. 79847,39 (siedemdziesiąt dziewięć tysięcy osiemset czterdzieści siedem 39/100) złotych tytułem spłaty, płatne w terminie do 20 czerwca 2014r z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności, oddalić apelację w pozostałej części, orzec, że wnioskodawczyni i uczestnik ponoszą koszty postępowania apelacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie.

II Ca 650/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 1 III 2013r Sad Rejonowy w Sandomierzu dokonał podziału majątku wspólnego byłych małżonków I. R. i Z. R. przyznając uczestnikom rzeczy ruchome wskazane szczegółowo w sentencji oraz przyznając I. R. prawo do 1/2 wartości oszczędności zgromadzonych na rachunkach bankowych prowadzonych na nazwisko uczestnika i do 1/2 wartości akcji (...), a także przekazując na indywidualne konta wnioskodawczyni 1/2 jednostek uczestnictwa rozrachunkowych w programach emerytalnych zgromadzonych na kontach uczestnika w Pracowniczym Programie Emerytalnym zarządzanym przez (...) i Otwartym Funduszu Emerytalnym (...) w W.; zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni 86562,89zł dopłaty, orzekł o kosztach sądowych i kosztach postępowania, ustalając, co następuje:

Wyrokiem z dnia 12 października 2010 r. Sąd Rejonowy w Sandomierzu III Wydział Rodzinny i Nieletnich w sprawie sygn.. akt III RC 156/10 ustanowił rozdzielną majątkową pomiędzy Z. R. a I. R. z dniem 1 stycznia 2010 r., przy

czym wspólność majątkowa wynikała z małżeństwa zawartego dnia 30 czerwca 1990 r. w Urzędzie Stanu Cywilnego w S., nr aktu małżeństwa 86/1990.

Małżonkowie utrzymywali się z wynagrodzenia za pracę Z. R. w (...) Zakładzie (...), darowizn pieniężnych otrzymywanych od rodziny I. R., a od 2000 r. z dochodów uczestnika z prowadzonej przez niego działalności gospodarczej pod nazwą Usługi (...) (roczny dochód netto z tej działalności wynosi co najmniej 28 000,00 zł).

Uczestnik jest z wykształcenia elektrykiem i jest zatrudniony od dnia 01.07.1986r. w (...) Zakładzie (...) w R., jego wynagrodzenie za pracę wynosi ok. 2100,00 zł miesięcznie. W ramach zatrudnienia od 1994r korzysta z programu emerytalnego.

I. R. prowadziła własną działalność gospodarczą, polegającą na handlu odzieżą używaną do dnia 30 maja 2007 r. W dniu 13 maja 2007 r. uległa wypadkowi komunikacyjnemu, doznając urazu kręgosłupa. Przez pół roku otrzymywała zasiłek chorobowy. Od 4 sierpnia 2010 r. wnioskodawczyni jest zarejestrowana jako osoba bezrobotna w Urzędzie Pracy w S.. Z działalności gospodarczej osiągała dochody rzędu 500,00 zł miesięcznie netto. Wnioskodawczyni z wykształcenia jest technikiem budownictwa, obecnie utrzymuje się z alimentów w wysokości 800,00 zł. Na utrzymaniu ma córkę studentkę. Posiada mieszkanie, które odziedziczyła po ojcu.

Na dzień 31 grudnia 2009 r. stan konta na rachunku (...)Otwarty Fundusz Emerytalny (...)nr (...)Z. R.wynosił: liczba zgromadzonych jednostek rachunkowych: 1498,5940 JR, wartość jednostki rozrachunkowej: 27,26 zł, łączna wartość jednostek rozrachunkowych: 40851,67 zł.

Z. R. uczestniczył w Pracowniczym Programie Emerytalnym w funduszach inwestycyjnych zarządzanych przez (...) S.A., nr konta 054- (...). Na dzień 31 grudnia 2009 r. liczba jednostek uczestnictwa na koncie wynosiła 39,339, przy czym cena jednostki uczestnictwa netto wynosiła 255,76zł, a wartość łączna – 10 06134zł.

W dniu 5 września 2007 r. Z. R. nabył nieodpłatnie na podstawie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji od Skarbu Państwa 40 akcji imiennych (...) S.A. z siedzibą w R., każda wartości nominalnej 100zł. Umową zamiany akcji z dnia 8 grudnia 2009r. strony dokonały zamiany czterdziestu akcji na (...) S.A. z siedzibą L., przy czym w wyniku zamiany Z. R. otrzymał 53 945 sztuk akcji imiennych o wartości nominalnej 1 zł każda akcja. Ostatnim etapem opisywanej konsolidacji było dokonywanie przemiany posiadanych (po dokonanej wcześniej konwersji) akcji (...) S.A. na akcje spółki (...) S.A. z siedzibą w W.. Dnia 1 września2010 r. Z. R. otrzymał 3 178 akcji spółki (...), które zgodnie z dyspozycją złożoną przez niego zostały zdeponowane na rachunku inwestycyjnym nr (...) prowadzonym przez (...) Banku S.A. Według stanu na dzień 27 października 2011r. cena jednej akcji wynosiła 20,64zł (według kursu zamknięcia). Łączna wycena akcji uczestnika wyniosła 65 593,92zł. W trakcie małżeństwa środki zgromadzone za akcje wynosiły49 945,00zł.

Uczestnik Z. R. posiadał na dzień 31 grudnia 2009r. na rachunku nr (...) prowadzonym na jego nazwisko w banku (...) Oddział w S. kwotę 1041,67zł.

Na nazwisko uczestnika Z. R. prowadzony był rachunek lokacyjny (...) Indywidualne Konto Emerytalne w (...) Banku (...) – nr (...) z saldem na 31 grudnia 2009 r. wynoszącym 28 427,59zł oraz konto I. w (...) Bank (...) S.A.- nr (...) – o saldzie na 31 grudnia 2009r.wynoszącym 41 603,41 zł.

Dla Z. R. i I. R. prowadzony był wspólny rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy (...) w Banku (...) S.A.o numerze (...) – stan konta na dzień 31 grudnia2009r. wynosił 40 19 1,60zł.

Z konta nr (...) została w dniu 2 lutego 2011r.przekazana kwota 10 000,00 zł na rachunek I. R..

W trakcie trwania związku małżeńskiego uczestnik nabył:

- samochód V. (...) w dniu 29 czerwca 2005r. (zarejestrowany w dniu 11 sierpnia 2005 r., nr rej. (...)). Samochód ten został uszkodzony w wyniku kolizji drogowej z dnia 13 maja 2007 r., przy czym firma ubezpieczeniowa (...) uznała

szkodę całkowitą w ww. pojeździe Przyznano odszkodowanie w wysokości 8 010,00zł i samochód następnie umową sprzedaży części z samochodu zawartą w dniu 16 października 2007r. został sprzedany za kwotę 4 200,00zł. Decyzją Starosty (...) z 31 grudnia 2010r. samochód został wyrejestrowany na podstawie złożonego zaświadczenia o demontażu pojazdu z dnia 25 września 2010r.;

-samochód osobowy marki V. (...)nr rej.(...), rok produkcji 1998, nabyty w 2007r. W styczniu 2009r. samochód uległ kolizji. Sprawcą kolizji była osoba kierująca innym samochodem, jednakże ubezpieczyciel nie przyjął odpowiedzialności wobec poszkodowanego uczestnika z uwagi na kierowanie przez niego pojazdem w stanie nietrzeźwości. Samochód został wyremontowany własnymi środkami przez uczestnika. Wartość rynkową samochodu na dzień powstania rozdzielnosci strony zgodnie określiły na aktualną kwotę 14 000,00zł

- samochód marki (...), rok produkcji 1995, nabyty 9 XII 2009r za kwotę 14500zł, który następnie zarejestrował w dniu 10 grudnia 2009r.,nr rej.: (...). Wartość rynkowa tego samochodu wynosi 14 500zł,

- samochód ciężarowy (...)zakupiony w dniu 23 czerwca 2008 r. (zarejestrowany, nr rej.: (...), w dniu 30 lipca 2008 r.), a następnie sprzedany na części za kwotę 800,00zł umową sprzedaży części1 samochodu zawartą dnia 19 grudnia 2009r.

Uczestnik przedłożył umowę pożyczki zawartą w dniu 11października 2009r. pomiędzy nim a jego bratem J. R. na kwotę 20 000,00zł na zakup samochodu, przy czym zwrot pożyczki do rąk pożyczkodawcy miał nastąpić w terminie 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy, najpóźniej do dnia 11 października 2010r. Umowa nie została zarejestrowana w Urzędzie Skarbowym, w umowie nie zostało wskazane miejsce jej zawarcia, brak jest również potwierdzenia powyższej umowy przez wnioskodawczynię.

W dniu 25 czerwca 2010r. Z. R. zaciągnął pożyczkę w wysokości 21 052,63zł w (...) Banku (...).

Uczestnik był użytkownikiem działki nr(...)w (...) Związku (...)w S.do 31 grudnia 2008r., kiedy to zarząd pozbawił go członkostwa w związku oraz prawa użytkowania działki na mocy uchwały podjętej w dniu 15 września 2008r. Podstawą wykluczenia z członkostwa i pozbawienia prawa użytkowania tej działki było uznanie działki (...)za porzuconą, nieużytkowaną co najmniej jeden rok kalendarzowy, od której nie została uregulowana składka członkowska za 2008r.

W trakcie trwania wspólności majątkowej wnioskodawczyni i uczestnik nabyli:

- pralkę A. (...),o wartości rynkowej520,00zł,

- chłodziarko-zamrażarkę (...) wartości rynkowej 800,00zł,

- komputer stacjonarny z monitorem zakupiony w 2007 r. o wartości rynkowej 200,00zł,

- laptopA., model (...)o wartości rynkowej 0,00zł,

- laptop T. o wartości 1000,00zł,

- kino domowe P. z odtwarzaczem DVD o wartości rynkowej 400,00zł,

- telewizor P. (...)”, 100 Hz o wartości rynkowej200,00zł.

- telefaks P. o wartości rynkowej 200,00zł,

- 2 elektryczne przepływowe ogrzewacze wody D. o wartości rynkowej 100,00 zł.

- meble – zestaw wypoczynkowy, segment pokojowy, ława – o wartości rynkowej zestawu wypoczynkowego 300 zł (strony zrezygnowały z wyceny segmentu pokojowego i ławy),

- narzędzia ogrodnicze o wartości rynkowej łącznej 155,00 zł.
- sprzęt wędkarski o wartości rynkowej łącznej 60,00 zł.
- wykrywacze do metalu – 2 sztuki, o wartości rynkowej łącznej 300,00zł,
- wiatrówkę H. (...) o wartości rynkowej 500,00zł,
- meble kuchenne (strony zrezygnowały z wyceny mebli)
- 12-osobowe serwisy obiadowe – 2 komplety (strony zrezygnowały z wyceny),
- komplet garnków Z.o wartości rynkowej 400,00zł (biegłemu sądowemu okazano dwa garnki S. S.produkcji włoskiej),
- dywany – 3 sztuki (strony zrezygnowały z wyceny).
- fotele „finki” – 2 sztuki o wartości rynkowej 300,00zł,
- ławy – 2 sztuki (strony zrezygnowały z wyceny)
- klaser ze znaczkami – o wartości katalogowej 193,10zł i wartości rynkowej 118,50zł,
- zmywarkę B. S. o wartości rynkowej 500,00zł.

Przed zawarciem związku małżeńskiego wnioskodawczyni posiadała jeden klaser ze znaczkami, drugi małżonkowie uzupełniali znaczkami w trakcie trwania związku małżeńskiego w latach 1996-2001/2002. Wartość znaczków zgromadzonych przez wnioskodawczynię i przez małżonków jest ich zdaniem porównywalna. Małżonkowie dokonali zgodnego podziału posiadania mebli między sobą. Żadne z byłych małżonków nie wskazało miejsca położenia narzędzi ogrodowych. Lokal uprzednio wynajmowany przez małżonków R.przy ulicy(...)został sprzedany w październiku 2010r.

Przynależność poszczególnych przedmiotów do podlegającego podziałowi majątku w większości wypadków nie była sporna.

Co do garnków marki Z.nie zostało sprecyzowane przez zainteresowanych jakie faktycznie garnki zostały nabyte, kiedy, w jakim zestawie i za jaką cenę. Z uwagi na brak możliwości ustalenia składu i wartości nabytych garnków należało przyjąć wartość dwóch garnków okazanych przez wnioskodawczynię, ponieważ garnki firmyS. S.również potocznie noszą nazwę Z.

Elektryczne podgrzewacze D.były zamontowane w lokalu przy ulicy (...)i były użytkowane przez małżonków przez cztery lata. Po wyprowadzeniu się z wynajmowanego mieszkania, podgrzewacze te pozostały, stanowiąc integralną część instalacji. Z tego powodu nie zostały ujęte do składu ruchomości podlegających podziałowi.

W podziale nie uwzględniono również mikrofalówki L.bowiem – jak zgodnie zeznały strony – została ona podarowana ich córce.

Do majątku wspólnego nie wchodzi nakłady na działkę nr(...), przy ulicy (...) w S., ponieważ działka ta została uznana za zaniedbaną i opuszczoną, co skutkowało pozbawieniem prawa uczestnika do jej użytkowania jeszcze w trakcie trwania związku małżeńskiego i wspólności majątkowej. Stanowi ona własność (...) Związku (...)w S..

Samochód V. (...)o numerze rej.(...)i samochód F. (...)o nr rej.(...)zostały spieniężone w trakcie trwania wspólności majątkowej i nie podlegają podziałowi.

Wartość samochodu o numerze(...), wbrew początkowemu stanowisku stron, została określona zgodnie z fakturą z dnia 9 grudnia 2009r. na kwotę 14 500,00zł, bowiem odzwierciedla ona faktyczną cenę rynkową w dacie powstania

rozdzielności majątkowej (od chwili rejestracji, tj. od dnia 10 grudnia 2009r. do 31 grudnia 2009r. nie upłynął okres miesiąca).

Są nie dał wiary zeznaniom uczestnika oraz świadkowi J. R., że samochód marki V. (...) o numerze rej.(...), nabyty w 2009r. został kupiony ze środków pochodzących z pożyczki od brata J. R.. Umowa pożyczki opiewa na kwotę 20 000,00zł, tymczasem samochód został nabyty za kwotę 14 500,00 zł, a taką kwotę uczestnik dysponował, o czym świadczą przedstawione w sprawie historie rachunków bankowych. Pożyczka nie została zarejestrowana w Urzędzie Skarbowym i została zaciągnięta bez wiedzy wnioskodawczynie. Kredyt zaciągnięty w banku przez uczestnika w 2010 r. nie został przeznaczony na spłatę rzekomej pożyczki. W sprawie rozwodowej sygn.. IC 1524/10 Sądu Okręgowego Kielcach na karcie 30-tej widnieje operacja bankowa na koncie uczestnika z dnia 11 lutego 2010r. polegająca na wypłacie z konta środków w wysokości 20 000,00 zł, następnie na karcie 31 powyższych akt w tej samej dacie widnieje wpłata dokonana przez Z. R. na konto A. D.. W ocenie sądu w sytuacji, gdyby pożyczka od brata w ogóle była zawarta, to środki nie zostałyby przekazane na inne niż uczestnika konto bankowe. Nie bez znaczenia dla sprawy jest okoliczność, że w tym okresie strony formalnie pozostawały we wspólności majątkowej, bowiem sprawa o ustanowienie rozdzielności majątkowej sygn.. III RC 156/10 została wniesiona dopiero w dniu 1 lipca 2010r.

Na rozprawie w dniu 12 października 2010 r. (k. 29 w aktach III RC 156/10) uczestnik Z. R. zeznał, że kredyt 20 000,00zł w 2010r. wziął bez zgody żony na działalność gospodarczą (a więc nie na spłatę długu bratu). Dodatkowo uczestnik w wyżej wymienionej sprawie nie wspominał o żadnej pożyczce od brata, a wskazywał, że pożyczał pieniądze od A. D.. Wobec tych dowodów twierdzenia uczestnika, jakoby dokonał zakupu samochodu za pieniądze z pożyczki od brata, w ocenie sądu nie są wiarygodne i powoływane są wyłącznie na poczet prowadzonego postępowania.

Stanowisko wnioskodawczynie, iż zmywarka zakupiona została z jej środków osobistych (za odszkodowanie) nie zostało potwierdzone dowodami.

Wnioskodawczynie i uczestnik zgodnie zrezygnowali z wyceny ruchomości w postaci serwisów obiadowych, trzech sztuk dywanów, dwóch ław. Strony dokonały ich podziału we własnym zakresie.

Sąd uwzględniając faktyczny podział w naturze dokonany przez wnioskodawczynie i uczestnika przyznał na wyłączną własność uczestnika ruchomości o łącznej wartości 4 735,00zł + 28500zł (samochody) = 33 235zł.

Ruchomości przyznane wnioskodawczynie mają wartość 1318,50zł.

Sąd przyznał wnioskodawczynie prawo do 1/2 części zgromadzonych na kontach bankowych oszczędności, połowę jednostek uczestnictwa w emerytalnych funduszach pracowniczych (wszelkie środki gromadzone w OFE podlegają ustawowej wspólności majątkowej. W myśl art.126 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych – jeżeli małżeństwo członka otwartego funduszu uległo rozwiązaniu przez rozwód lub zostało unieważnione, środki gromadzone na rachunku członka funduszu przypadające byłemu małżonkowi w wyniku podziału majątku wspólnego małżonków, są przekazywane w ramach wypłaty transferowanej na rachunek byłego współmałżonka w otwartym funduszu).

Skutkiem powyższego zobowiązał uczestnika Z. R. do spłaty na rzecz wnioskodawczynie kwoty 86 562,89zł. wg. wyliczenia:

różnica pomiędzy wartością ruchomości uczestnika i wnioskodawczynie wynosi: 33 235,00zł - 1 318,50 = 31 916,50zł. Oszczędności zgromadzone na dzień powstania rozdzielności wyniosły łącznie (41603,41zł + 1041,67zł + 40 191,60zł + 28 427,59zł) - 111264,27zł + akcje o wartości 49 945,00zł, co daje kwotę 161 209,27zł + różnica wartości otrzymanych ruchomości 31 916, 50zł = 193 125,77zł. Po zsumowaniu majątek dorobkowy podlegający podziałowi stanowi kwotę 193 121,11 zł Biorąc pod uwagę, że udziały małżonków w majątku dorobkowym są równe, to wnioskodawczynie powinna otrzymać spłatę w wysokości 96 562,89zł. Ponieważ wnioskodawczynie na poczet spłaty z majątku dorobkowego otrzymała kwotę 10000zł po powstaniu rozdzielności majątkowej, to o taką kwotę należało pomniejszyć kwotę do spłaty na jej rzecz (96 562,89zł - 10000zł = 86 562,89zł).

Orzeczenie Sąd oparł o przepisy art. 31 krio, art. 33 pkt.6krio, art. 34krio, art. 43krio, art. 684kpc w zw. z art. 46krio, a orzeczenie o kosztach o przepis art. 520§1kpc.

W apelacji uczestnik domagał się zmiany postanowienia poprzez ustalenie, że wartość garnków firmy (...) wynosi 4 770,00 zł, odliczenie od stanu czynnego majątku wspólnego kwoty w wysokości 46 794,49 zł wynikającej ze spłaty zaciągniętych zobowiązań z prowadzonej przez uczestnika działalności gospodarczej oraz z tytułu zapłaconego podatku VAT za grudzień 2009 oraz zapłaty podatku z tytułu rocznego rozliczenia za czas istnienia wspólności majątkowej stron za rok 2009, ustalenie, że akcje (...) S.A. z siedzibą w L. w ilości 49 945 sztuk o wartości jednostkowej 1 zł za akcję o łącznej wartości 49 945,00 zł wchodzi do majątku osobistego uczestnika, ustalenie że kwoty zgromadzone na koncie w Banku (...) S.A. Oddział w P. nr (...) stanowią kwotę zgromadzoną w ramach Pracowniczego Programu Emerytalnego i przekazanie na konto indywidualne wnioskodawczyni 1/2 wartości środków zgromadzonych na tym koncie oraz zasądzenie od uczestnika kwoty w wysokości 21 594,30 zł tytułem spłaty na rzecz wnioskodawczyni I. R., ewentualnie uchylenia postanowienia w części zaskarżonej i przekazania w tej części sprawy do ponownego rozpoznania. Uczestnik zarzucił:

I. Naruszenie prawa materialnego, a to art. 33 pkt 1 krio poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że w skład majątku dorobkowego małżonków wchodzi akcje (...) S.A. z siedzibą w L. w ilości 49 945 sztuk o wartości jednostkowej 1 zł za akcję o łącznej wartości 49 945,00 zł w sytuacji, kiedy akcje powyższe należą do majątku osobistego uczestnika postępowania z uwagi, iż zostały nabyte przed powstaniem wspólności majątkowej za przepracowane lata pracy uczestnika przed zawarciem związku małżeńskiego z wnioskodawczynią;

II. Naruszenie prawa procesowego mające wpływ na treść orzeczenia, a to:

1. art. 233 § 1 kpc poprzez dowolną a nie swobodną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego

-wyrażającą się w nieodliczeniu od wartości majątku wspólnego kwot zobowiązań zaciągniętych w związku z prowadzoną przez uczestnika postępowania działalnością gospodarczą w kwocie 33.363, 49 zł oraz nieodliczeniu kwot uiszczonych za zobowiązania podatkowe podatku VAT za 2009r., w wysokości 9 242, 00 zł a także z tytułu podatku wyrównawczego za 2009 roku w kwocie 4. 189 zł w sytuacji, kiedy te zobowiązania powstały w czasie trwania wspólności majątkowej małżonków, w sytuacji kiedy rozliczali się wspólnie, a uczestnik spłacił powyższe zobowiązania z kwot znajdujących się na kontach bankowych w bankach(...) i (...), co winno skutkować odliczeniem tych kwot od majątku wspólnego,

-polegającą na przyznaniu wnioskodawczyni prawa do 1/2 części wartości oszczędności wymienionych w pkt I podpunkt 2 zgromadzonych na wymienionym w tym punkcie koncie bankowym w sytuacji, kiedy kwota w wysokości 28 427,59 zł stanowi kwotę zgromadzoną na indywidualnym koncie emerytalnym (...) Zakładu (...), a nie kwotę zgromadzoną na rachunku oszczędnościowym, co w konsekwencji winno prowadzić do wniosku, iż powyższą kwotę wysokości 1/2 udziału należy przekazać na konto indywidualne wnioskodawczyni w ramach Pracowniczego Funduszu Emerytalnego

2. art. 233 § 1 kpc poprzez brak wszechstronnego rozważania materiału dowodowego i dokonanie jego oceny z pominięciem istotnej części tego materiału, to jest opinii biegłego sądowego dziedziny finansów publicznych i przedsiębiorstw mgr J. C., z której jednoznacznie wynika, że akcje spółki (...)z siedzibą w L.zostały nabyte za lata pracy przed powstaniem wspólności majątkowej, a w konsekwencji błędne uznanie, że powyższe akcje wchodzi w skład majątku wspólnego w sytuacji, kiedy stanowią majątek odrębny uczestnika

3. art. 230 kpc poprzez nie uznanie wartości zestawu garnków Zepter podanej przez uczestnika postępowania w kwocie 4 770,00 zł w sytuacji kiedy wnioskodawczyni nie kwestionowała wartości przedmiotowego zestawu i jednocześnie przyznała, że jest w posiadaniu tychże garnków tej właśnie marki

4. art. 328 § 2 kpc poprzez nie odniesienie się w żaden sposób w uzasadnieniu wyroku do kwestii podnoszonych przez uczestnika postępowania, a mianowicie okoliczności o zobowiązaniach, jakie powstały i istniały w czasie trwania

wspólności majątkowej z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej uczestnika, a także zobowiązań z tytułu podatków, które to uczestnik już po ustaniu wspólności majątkowej uregulował, a które winny wchodzić do majątku wspólnego stron postępowania, a także brak uzasadnienia zaliczenia do majątku wspólnego akcji (...) sytuacji, kiedy powyższa kwestia była sporna, a uczestnik wnosił o zaliczenie ich do jego majątku osobistego co winno zostać wyrażone w uzasadnieniu w taki sposób, ażeby prześledzić tok rozumowania Sądu.

5. art. 235 § 1 kpc poprzez naruszenie zasady bezpośredniości polegające na oparciu rozstrzygnięcia na dowodach nie przeprowadzonych bezpośrednio przed Sądem orzekającym, a to na aktach sprawy rozwodowej co do okoliczności wpłaty kwoty pieniężnej na konto A. D. przez uczestnika w sytuacji, kiedy na powyższą okoliczność żadna ze stron nie została przesłuchana, co w konsekwencji doprowadziło do nie uznania prawdziwości umowy pożyczki zawartej między uczestnikiem a jego bratem J. R. i jednocześnie uniemożliwiło wypowiedzenie się stron co powyższej okoliczności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest w niewielkim stopniu zasadna.

Uczestnik otrzymał 40 akcji (...) Zakładu (...) w dniu 5 IX 2007r, które w dniu 12 VII 2009r zostały wymienione na (...) akcji (...) S.A. w L. (informacja k. 123). Obie te operacje miały miejsce w czasie trwania wspólności ustawowej małżeńskiej z wnioskodawczynią (wspólność ta została przez sąd zniesiona z dniem 1 I 2010r).

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z 11 IX 2003r III CZP 52/03 (odwołując się do wyroku z 20 V 1999r I CKN 1146/97): „jeżeli umowę nieodpłatnego nabycia akcji zawarł pracownik pozostający w ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej, nabyte przez niego akcje wchodzi, zgodnie z art. 31 i 32 k.r.o. - mimo że małżonek nabywcy nie staje się stroną tej umowy ani współnikiem spółki akcyjnej - w skład majątku wspólnego. Nieodpłatnego nabycia akcji przez pracownika pozostającego w ustawowej wspólności majątkowej nie dotyczy bowiem żaden z wyjątków zastrzeżonych w art. 33 pkt 2-10 k.r.o. W szczególności, w związku z wynikającą z art. 38 ust. 3 ustawy o komercjalizacji niemożnością obrotu nabytymi nieodpłatnie akcjami przez oznaczony czas liczony od dnia zbycia przez Skarb Państwa pierwszych akcji na zasadach ogólnych, należy zaznaczyć, że wymienione wyłączenie zbywalności nie wchodzi w zakres hipotezy art. 33 pkt 6 k.r.o. Mówiąc o prawach niezbywalnych, przepis ten ma na względzie tylko prawa, których nie można zbyć w ogóle. Za prawa niezbywalne w znaczeniu tego przepisu nie mogą być więc uważane prawa jedynie czasowo niezbywalne. Nie ma także podstaw do stosowania do omawianego nabycia, mimo jego nieodpłatności, art. 33 pkt 2 k.r.o.; umowa nieodpłatnego nabycia akcji przez uprawnionego pracownika nie jest bowiem niewątpliwie umową darowizny (art. 888 k.c.). O przynależności zaś do majątku wspólnego określonego prawa, co do którego nie występuje żaden z wyjątków zastrzeżonych w art. 33 pkt 2-10 k.r.o., rozstrzyga jedynie porównanie chwili nabycia tego prawa z czasem pozostawania nabywcy (nabywców) we wspólności ustawowej. Jeżeli data nabycia przypada na ten czas, nabyte prawo staje się składnikiem majątku wspólnego. I na odwrót, jeżeli data nabycia prawa nie przypada na czas, w którym nabywca pozostaje we wspólności ustawowej, nabyte prawo nie może stać się składnikiem majątku objętego tą wspólnością”.

Sąd Okręgowy w pełni podziela ten pogląd i podkreśla dodatkowo, że nie ma w tym wypadku żadnego znaczenia, że część okresu pracy, z której świadczeniem związane było prawo do akcji przypada na okres sprzed powstania wspólności. Niemniej, skoro Sąd Rejonowy uwzględniając odnośny zarzut uczestnika przyjął za wyliczeniami biegłego wartość otrzymanych w czasie trwania wspólności akcji na kwotę 49945zł (opinia k. 267) Sąd odwoławczy zgodnie z art. 384kpc nie znalazł podstaw do podwyższenia tej wartości.

Nie doszło więc do zarzucanej obrazy przepisu art. 33 pkt. 1 krio.

Co do rachunku nr (...)prowadzonego przez (...)na nazwisko uczestnika, to jak wynika z informacji banku (k 135) stanowi on rachunek lokacyjny IKE.

Zawierane przez banki umowy o prowadzenie IKE w formie rachunku oszczędnościowego mają charakter oszczędnościowej lokaty terminowej w rozumieniu przepisów art. 49 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29.08.1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2002 r., nr 72, poz. 665 z późn. zm.).

Ustawodawca w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Indywidualnych Kontach Emerytalnych (Dz.U. nr 116, poz. 1205) określając zasady gromadzenia oszczędności, w treści art. 32 wyraźnie ograniczył możliwość zawierania umowy o prowadzenie IKE tylko do formy rachunku oszczędnościowego.

O terminowym charakterze Indywidualnych Kont Emerytalnych decyduje zapis art. 34 ustawy o IKE, zgodnie z którym wypłata środków zgromadzonych na IKE następuje wyłącznie:

1) na wniosek oszczędzającego po osiągnięciu przez niego wieku 60 lat lub po nabyciu uprawnień emerytalnych i ukończeniu 55 roku życia oraz spełnieniu warunku:

a) dokonywania wpłat na IKE co najmniej w 5 dowolnych latach kalendarzowych albo

b) dokonania ponad połowy wartości wpłat nie później niż na 5 lat przed dniem złożenia przez oszczędzającego wniosku o dokonanie wypłaty,

2) w przypadku śmierci oszczędzającego - na wniosek osoby uprawnionej.

Zwrot środków zgromadzonych na IKE, w myśl przepisów art. 37 ustawy o IKE, następuje w razie wypowiedzenia umowy o prowadzenie IKE przez którąkolwiek ze stron, jeżeli nie zachodzą przesłanki do wypłaty lub wypłaty transferowej. (por. pismo NBP z dnia 2 października 2004 r. NB-BPN-III-EL- 526-724/04 Pr.Bankowe 2005/1/86).

Oznacza to, że kwestionowany przez uczestnika rachunek jest formą lokaty terminowej, a nie jest funduszem emerytalnym w rozumieniu przepisów ustawy z 28 VIII 1997r o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych. Trafnie więc- co do zasady- Sąd Rejonowy rozstrzygnął o podziale środków zgromadzonych na tym rachunku między uczestników.

Skarżący domagał się rozliczenia wartości kompletu garnków Zepter nabytych w czasie trwania wspólności. Wnioskodawczyni okazała biegłemu do wyceny dwa garnki S. S., które biegły wycenił, a jednocześnie wskazał, że takie garnki na rynku noszą nazwę (...) (k. 159, 182). Uczestnik wskazywał niejednolicie zarówno skład kompletu garnków, jak i ich wartość (pismo k. 26, k. 175, 187, 199). Zeznania świadków H. C. (k. 247v), J. C. (2) (k. 248) i J. R. (k. 248) pozwalają ustalić, że uczestnicy niedługo po ślubie nabyli komplet garnków Zepter, jednak nie da się odtworzyć składu tego kompletu. Na rozprawie w dniu 22 I 2013r wnioskodawczyni wprawdzie potwierdziła, że jest w posiadaniu garnków (...) (k. 288v), jednak nie ma podstaw do twierdzenia, że miała przy tym na myśli inne garnki niż okazane biegłemu. Niezależnie więc, ile garnków uczestnicy nabyli, to w materiale dowodowym sprawy możliwe jest tylko orzekanie o tych, które nadal pozostają w ich posiadaniu. Skoro innych garnków nie ma ani wnioskodawczyni, ani uczestnik, a brak dowodów na celowe usunięcie przez którąś ze stron pozostałych części kompletu orzeczenie Sądu Rejonowego w tej kwestii zasługuje na aprobatę.

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut uczestnika dotyczący braku podstaw do orzekania o samochodzie V. (...) nr rej. (...)

Samochód ten został nabyty w dniu 9 XII 2009r (faktura k. 69) za kwotę 14500zł, to jest bezspornie w czasie trwania wspólności. Uczestnik przy pomocy dokumentu pożyczki (k. 67) i zeznań J. R. (k.248) usiłował wykazać, że nabycia dokonał za pożyczone pieniądze, a pożyczkę spłacił samodzielnie już po ustaniu wspólności. Sąd Rejonowy nie dał wiary stanowisku uczestnika, jednak uzasadnienie tego poglądu budziło wątpliwości Sądu Okręgowego (ma tutaj rację skarżący zarzucając poczynienie ustaleń w poparciu o dowody nieprzeprowadzone bezpośrednio, co do których uczestnicy nie mogli wypowiedzieć się, gdyż nie zostały ujawnione w toku postępowania), wobec czego postanowił o

uzupełniającym przesłuchaniu uczestników na te okoliczności. Dowody zebrane przez Sąd Rejonowy oraz dodatkowe przesłuchanie uczestników (k. 344-345) przekonują jednak o trafności zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Rzekoma pożyczka miała być zaciągnięta w kwocie 20000zł w dniu 11 X 2009r (k. 69). Samochód został kupiony 14 XII 2009r za kwotę 14500zł. W okresie od 8 X 2009r na rachunku uczestnika znajdowała się nieprzerwanie kwota około 50000zł, przy czym rachunek nie został zasilony wpłatą 20000zł z rzekomej pożyczki. W dniu 9 XII 2009r (pięć dni przed zakupem samochodu) uczestnik wypłacił 15000zł (wyciąg z rachunku k. 117). Logicznie prawidłowy jest więc wniosek, że nabycie samochodu nastąpiło z wspólnych środków uczestników. Pożyczka od brata (jeśli w ogóle miała miejsce, co jest wątpliwe w sytuacji, gdy zaprzeczyła jej zaciągnięciu wnioskodawczyni, a od umowy nie został zapłacony podatek) mogła być przeznaczona na jakikolwiek inny nieujawniony w postępowaniu cel. Dodatkowo –jak trafnie zauważa Sąd Rejonowy- w sprawie IIIRC 156/10 uczestnik powoływał się jedynie na zobowiązania w stosunku do A. D., a nie do brata, a nadto twierdził- odmiennie niż w niniejszym postępowaniu, że kredyt zaciągnięty 25 VI 2010r (k.77), był przeznaczony na działalność gospodarczą, a nie spłatę zobowiązań. Stąd stanowisko uczestnika w kwestii nabycia samochodu jest całkowicie niewiarygodne, a prawidłowe jest zaliczenie tego samochodu w skład dzielonego majątku wspólnego.

Ostatnią kwestią poruszaną w apelacji jest zgłoszone przez skarżącego żądanie rozliczenia spłaconych przez niego długów obciążających majątek wspólny, do którego to żądania Sąd Rejonowy w ogóle nie odniósł się w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia. Jurydyczne uzasadnienie tego żądania zawiera przepis art. 45§1 zd.2 i §2krio.

Uczestnik wywodził, że już po ustaniu wspólności zapłacił należności za faktury wystawione w czasie wspólności z odroczonym terminem płatności (kwota łączna 33363,49zł), uiszczył podatek VAT za grudzień 2009r (9242zł) i dopłatę do podatku dochodowego za 2009r (4189zł). Kwoty uiszczonych podatków zostały udokumentowane dowodami przelewu (k. 36, 37), a ze złożonych faktur (k. 38-48) wynika należność 24685,66zł, której płatność znajduje potwierdzenie w historii rachunku firmowego I. (k. 136-139).

Zdaniem Sądu Okręgowego rozliczeniu w niniejszym postępowaniu podlegają jedynie zapłacone podatki, które wynikają z działalności gospodarczej i dochodów osiągniętych w czasie trwania wspólności (łącznie 6715,50zł). Natomiast co do należności z faktur należy wskazać, że nabyte materiały zostały wykorzystane przez uczestnika do wykonania prac już w 2010r, a zapłatę za te prace uczestnik uzyskał także już po ustaniu wspólności. Zatrzymując wyłącznie dla siebie zapłacone za usługi wynagrodzenie uzyskał zwrot wartości poniesionych kosztów nabycia materiałów (co sam przyznał w wystąpieniu na rozprawie odwoławczej). Nawet, jeżeli materiały z tych faktur nie zostałyby przez uczestnika wykorzystane, to nadal winny znajdować się w jego wyłącznym posiadaniu, nie zostały zgłoszone jako składnik majątku wspólnego, więc nie ma podstaw do rozliczania ich wartości w niniejszym postępowaniu.

Sąd Okręgowy zauważa jednak, że na skutek redakcji zaskarżonego postanowienia –wbrew intencji Sądu Rejonowego- doszło do podwójnego przyznania wnioskodawczyni korzyści związanych z jej udziałem w prawach do rachunków bankowych i akcji. Otóż Sąd najpierw przyznał wnioskodawczyni w punkcie II.3 prawo do 1/2 wartości tych środków, a następnie wyliczając dopłatę obciążył uczestnika obowiązkiem zapłaty tej 1/2 części. W wyniku niefortunnej redakcji wnioskodawczyni otrzymała zarówno wierzytelność do wartości połowy akcji i oszczędności, jak i spłatę z przyznanej wartości. Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że w okolicznościach sprawy celowe będzie przyznanie wszystkich składników majątkowych opisanych w punkcie II.3 na wyłączną własność uczestnikowi z jednoczesnym obciążeniem go obowiązkiem spłaty wnioskodawczyni. Akcje zostały nabyte w związku z pracą uczestnika, są one imienne i nie podlegają przeniesieniu na rzecz wnioskodawczyni. Rachunek IKE prowadzony jest dla uczestnika, a z rozwiązaniem umowy z bankiem związane są niedogodności i straty finansowe. Co do pozostałych rachunków, to aktualnie nieznanym jest ich stan, wiadomo tylko, że po ustaniu wspólności uczestnik wyłącznie sam gospodarował zgromadzonymi na nich pieniędzmi, więc przyznanie wnioskodawczyni wierzytelności w stosunku do banku do wysokości 1/2 części środków zgromadzonych na rachunkach w dacie ustania wspólności mogłoby pozbawić ją możliwości zaspokojenia. Bardziej celowe w tej sytuacji jest, aby wszystkie te walory pozostały przy uczestniku, którego sytuacja materialna pozwala na uiszczenie spłaty na rzecz wnioskodawczyni.

Ostatecznie więc rozliczenie uczestników przedstawia się następująco:

Wnioskodawczyni otrzymuje ruchomości o wartości 1318,50zł oraz 1/2 jednostek uczestnictwa w programach emerytalnych (...)i (...) (5030,67zł plus 20425zł). Razem przyznane jej składniki mają wartość 26775zł.

Uczestnik otrzymuje ruchomości o wartości 33235zł, akcje o wartości 49945zł, środki na rachunkach bankowych (1041,67zł +41603,41zł+ 40191,60zł+ 28427,59zł), 1/2 jednostek uczestnictwa w programach emerytalnych (...)i (...) (5030,67zł plus 20425zł). Razem przyznane mu składniki mają wartość 219900,77zł.

Łączna wartość dzielonego majątku to 246675,77zł (26775zł plus 219900,77zł), udział każdego z uczestników to 123337,89zł. Wnioskodawczyni, po zaliczeniu wartości przyznanych przedmiotów należy się dopłata- 96562,89zł (123337,88 minus 26775zł). Dopłata ta podlega obniżeniu o już wcześniej uzyskane od uczestnika 10000zł oraz 1/2 wartości zapłaconych przez uczestnika podatków za 2009r - 6715,50zł (uczestnik zapłacił 13341zł).

Ostatecznie dopłata należna wnioskodawczyni wynosi 79847,39zł.

Biorąc powyższe pod uwagę, a w pozostałej części dzielając ustalenia i wnioski Sądu Rejonowego i przyjmując je za własne Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone postanowienie orzekając, jak w sentencji (art. 386§1kpc) i oddalił dalej idącą apelację jako pozbawioną uzasadnionych podstaw (art. 385kpc). Na podstawie art. 212§3kc w zw. z art. 46 krio i art. 688krio Sąd Okręgowy oznaczył termin i sposób uiszczenia dopłaty. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 520§1kpc.

SSO. M. Kośka SSO B. Dziewięcka SSO M. Broda